

Geheimen op het platteland

De generatie boeren tussen de veertig en vijftig zit in een moeilijk parket. Bedrijven stoppen noodgedwongen, opvolgers staan niet te springen om de boel over te nemen, en de financiële uitdagingen zijn vooral dat: uitdagend. Coach Paulien Hogenkamp uit Wierden is er dan ook van overtuigd dat de agrarische sector een coach nodig heeft.

Paulien Hogenkamp van Hogenkamp Agrarische Coaching is de eerste agrarisch coach in Nederland. In de zes jaar die ze nu bezig is, hebben zich vaak schrijnende situaties voorgedaan. Agrariërs bij wie het water tot aan de lippen staat, zien het vaak niet meer zitten. Ze leggen de schuld bij de bank, de politiek en de maatschappij, vertelt ze. Of bij vader die het altijd beter weet. Alles is een probleem, maar ze kijken niet in de spiegel.

“De agrarische sector is een wereld op zich. Ik luister en stel vragen. ‘Waarom doe je dat zo?’ Weet je wat het antwoord vaak is? ‘Maar dat hoort toch zo?’ In dat ene antwoord zit volgens de coach de ‘cruX’. “De manieren en gebruiken zijn zó ingesleten dat er nooit vragen worden gesteld. Maar ik heb geen antwoorden voor ze. Ik geef ook geen advies, geen plan van aanpak. Alle wijsheid komt gewoon uit de boer zelf.”

Generaties hetzelfde

“We werken met acht coaches, voornamelijk in de Achterhoek en Twente. We coachen ook wel boeren in andere delen van Nederland, maar in het oosten spelen andere problemen. Daar zitten generaties al eeuwenlang in dezelfde boerderij. Dat vind je nergens anders.

Al honderden jaren geeft de vader het bedrijf door aan de zoon. Dus ja, in hun ogen ‘hoort het zo’. In deze maatschappij kun je echter niet geïsoleerd op het erf

“De gebruiken op de boerderij zijn zo ingesleten, dat er nooit vragen worden gesteld”

zitten; de jongste generatie heeft dat door en spreidt de vleugels. De boeren tussen de veertig en vijftig hebben hun ‘ouderwetse’ opvoeding nog en zitten daar precies tussenin. Het is een tweestrijd. Ons team begeleidt de boeren in het vinden van hun eigen weg.”

“Reageren sommige boeren geïrriteerd? Ja, soms, maar ik kom ook van de boerderij. Ik ken al die gebruiken en vastomlijnde gedachten. Ik heb het allemaal wel eens

gehoord. Daarnaast weet ik dat die boosheid niet direct tegen mij gericht is. Ik zaai verwarring bij ze. Dat is eng, maar uit de verwarring ontstaat iets nieuws.”

Intimiteit

Als voorbeeld van een hulptraject vertelt Paulien over een stel dat zichzelf en elkaar is kwijtgeraakt in de loop der jaren. Zij had altijd van zijn ouders gehoord dat ze zich niet met de boerderij moest bemoeien. Dat was er zo ingesleten dat ze dat ook niet deed, toen haar schoonouders waren overleden. Op zijn beurt miste hij een maatje om de zaken mee te bespreken, maar hij wilde haar er niet mee belasten. “Eigenlijk wilden ze allebei hetzelfde, maar door aannames kwamen ze steeds verder van elkaar af te staan. Ze zijn hier geweest en met een paar gesprekken was het opgelost. Laatst zaten ze hier als verliefde pubers naar elkaar te kijken. Zij molk de koeien 's ochtends, hij had weer een maatje. Het mooist was zijn opmerking aan het einde van het gesprek. ‘Weet je’, zei hij, ‘er is weer intimiteit.’ Mooi toch? Daar doe je het voor.”

Paulien Hogenkamp schetst vanaf nu in elk nummer van Naober een situatie die ze heeft meegemaakt bij boeren.